

SZIESZTA

SZERKESZTI: ÚJSZÁSZI ILONA, WERNER KRISZTINA ■ 2005. OKTÓBER 15.

NAPI MELLÉKLETEK

Hétfő **A DÉL SPORTJA,****A PÉNZ BESZÉL**Kedd **GYÓGY-ÍR**Szerda **LÉGYOTT**Csütörtök **BIZALMASAN**Péntek **DÉLMADÁR**

WWW.DELMAGYAR.HU

EXTERDE TIBOR A BÍRÓI NYILVÁNOSSÁGRÓL, ROKONSZENVES ÉS ELLENSZENVES VÁDLOTTAKRÓL

„Meg tudtuk őrizni a tisztességünket”

„Soha, egyetlen ítélet meghozatala és kihirdetése után nem volt lelkiismeret-furdalásom. Régen rossz, ha egy bíró a döntése után vívódik, és azt taglalja magában, helyesen döntött-e vagy sem” – nyilatkozta lapunknak Exterde Tibor. A Csongrád Megyei Bíróság Büntető Kollégiumának vezetője egyébként nem ért egyet azokkal a kollégáival, akik amellet érvelnek, hogy a bíró a széles nyilvánosság előtt is beszélhessen ítéleteiről.

Exterde Tibor: Az ítélet kihirdetésével vége az ügynek, már nincsenek dilemmák... FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

– Gyakorlattá vált, hogy a bírói pulpitus másik oldalán ülök, a vádlottak és védők rendszeresen nyilatkoznak az ellenük folytatott eljárásról. Bírálják a rendőrséget és a vádat képviselő ügyészséget, igyekeznek nyomást gyakorolni a bíróságokra. Ezzel magyarázható, hogy vannak bírók, akik a teljes nyilvánosságot sürgetik.

– Nem kellene a mostani jogszabályokon változtatni. Noha ismerem a Legfelsőbb Bíróság elnökének és másoknak az erről hangoztatott véleményét, álláspontom szerint a bírónak nem kellene a széles publikum előtt kifejtene, miért döntött így vagy úgy. Arra ott van az ítélet indoklása, ami nyilvános, az interneten bárki számára hozzáférhető, és működik a bírósági szövivő intézménye is.

A tárgyalóterem hangulata

– Az ítélet kihirdetése után a közvélemény – éppen a vádlottaknak és védőknek egyoldalú tájékoztatásai miatt – gyakran gondol arra, hogy igazságtalanság történt, ártatlanok kerültek rács mögé. Nem gondolja, hogy ilyenkor mégiscsak jó lenne, ha a bíró megszólalna?

– Nem. Ha a bíró kiállna és beszélne döntésének háttéréről, az felesleges terhet róna rá, attól tartok, minden mondata magyarázkodásnak tűnhetne, arra pedig nincs szüksége.

– Önt soha nem befolyásolták a vádlottak előzetesen hangoztatott, ártatlanságukról szóló állításai?

– Harmincöt éves pályafutásom alatt sokszor olvastam újságokban a később elem kerülő vádlottak nyilatkozatait, gyakran érzékeltem a tárgyalóterem befolyásolni szándékozó hangulatát. Egy bírónak nem szabad ezek hatása alá kerülnie.

– Évekkel ezelőtt, amikor még az időm engedte, ön miatt jártam a bíróságra. Bár súlyos ügyekben ítélkezett, a tárgyalásai, ha szabad ilyet mondani, jó, szinte kedélyes hangulatban folytak. Majd szemrebbenés nélkül „kiosztott” 10, 15 vagy akár még több évet. Ebben nem változott. Hogy csinálja?

– Nagyon fontos, hogy az ügy ne telepedjen rá a bíróra. Tizenhat éven keresztül tárgyaltam első fokon életlenes bűneseteket. Az adott ügy komolysága nem jelenti azt, hogy a tárgyalóteremben feszültségnek kell lennie, félelemnek kell uralkodnia. A megfelelő hangulat

megteremtése elengedhetetlen. Gondoljon csak a tanúkra, akiknek a számukra először látott helyen, hivatalos személyektől körülvéve, gyakran géppisztolyokkal felfegyverzett kommandósok által, láncon kísért vádlottak szemébe nézve kell elmondaniuk, hogy ő az a tettes, az elkövető, akit például emberöléssel vádolnak. Ezért szükséges olyan hangulat megteremtése, ami a tanút függetleníteni tudja a körülményektől. És ezért van az, hogy külföldön nagyobb perek előtt a tanúkat elviszik az üres tárgyalóterembe, megmutatják nekik, hol kell

majd „szerepelniük”. A másik ok: a vádlottnak a bíró magatartásából soha nem szabad a majdani ítéletre következtetnie.

Szimpatikus és ellenszenves

– Gondolom, hosszú pályafutása alatt akadtak szimpatikus, mondhatni rokonszenves, és ellenszenves vádlottak. El tudta kerülni, hogy ez ne befolyásolja, illetve ebből ne érezzen semmit a vádlott?

– El kell kerülni! Ahogy az ember idősödik, megtanulja. A szimpatikus elkövető számomra az, aki elismeri a tettét és részben meg is magyarázza. A másik már első látásra, sőt az ügy miatt is ellenszenvesé válhat. De ezt nem szabad megérezniük.

– Mennyire viselte meg az ön idegeit, hogy többnyire súlyos, ha jól emlékszem, még halálos ítéleteket is ki kellett mondania?

– Nehéz kérdés. Akármennyi gyakorlattal is rendelkezik egy bíró, a tárgyalóteremben különböző stresszhelyzetek érik. A legcsekélyebb ügyekben is mindenre figyelni kell, egy pillanatra sem lankadhatunk. Egy bírónak, pláne büntetőbírónak, aki ilyenre adta a fejét,

számolnia kell az ilyen stresszes igénybevétellel. Ez nem az a munka, hogy négy óra után hazamegyek és mindent elfelejtek. A bíró hazaviszi a gondjait, az átélt eseményeket, azoktól nem tud szabadulni, én sem vagyok kivétel. Csak a magam nevében beszélek, amikor azt mondom, az én idegeimet mindez nem viseli meg.

– Volt olyan, amikor az ítélet kihirdetése után azon töprengett, nem hozott-e túl súlyos, vagy éppen ellenkezőleg, enyhe büntetést?

– Nem! Az ítélet kihirdetésével vége az ügynek, már nincsenek dilemmák, tudom, hogy alaposan felkészültem, mindent figyelembe véve jó döntést hoztam. Ha nem így lenne, az nagy baj lenne. Annak ellenére mondom ezt, hogy velem is előfordult, hogy a Legfelsőbb Bíróság másképp döntött.

Mostoha körülmények

– Átpolitizált világban élünk, muszáj feltennem ezt a kérdést: előfordult-e, hogy a bíróságok működésére pénzt adó politika közvetve vagy

közvetlenül megpróbálta befolyásolni?

– Ha már a pénzről esett szó: bár vannak kedvező jelek, köz tudott, hogy a Csongrád megyei bíróságoknak helyet adó épületek többsége igen rossz állapotban van. Mostoha körülmények között dolgozik a bírák többsége, közvetlen kollégáim ketten-hárman vannak egy szobában. Tudjuk, hogy a változtatás kizárólag pénzkérdés. De hogy a kérdésre válaszoljak: a bíróságok, talán egyedülként, elmondhatják magukról, hogy őket semmilyen támadás nem érte. Az utóbbi 35 évben soha nem fordult elő, hogy egy bírót lefizettek volna. Bár lehetett hallani ilyenekről, de azt valószínűleg elítéltek és ügyvédek terjesztették. A bíróság presztízse jó, én annak örülök, hogy meg tudtuk őrizni tisztaságunkat. Még az előző rendszerben sem próbáltak helyettünk ítélkezni. Egy esetre emlékszem, de a bíróság elnöke volt olyan bölcs, hogy ezt nem továbbította az eljáró bírónak.

Megfenyegetve

– Beszélgetésünk alatt többször ejtettünk szót arról, hogy ön súlyos ügyekben ítélkezett. Soha nem fenyegették meg?

– Talán a habitusomnak köszönhetően soha. Illetve egyszer, amikor a Szőke Tisza hajón gyilkosság áldozata lett egy szerb férfi. A tettes egy palesztin férfi volt. Akkor megfenyegettek. Azt az üzenetet hagyták a kolléganőm telefonján, hogy ha nem szálllok ki az ügyből, a palesztinok megerőszakolják a kislányomat, aki akkor tízéves volt. Megbeszéltek az elnökkel, abban maradtunk, hogy ne váljaljak rizikót. Az ügy átkerült Kecskemétre, ahol a vádlott nyolc év börtönt kapott. Hasonló eset nem történt. Gyakran találkozom egykori nehézfiúkkal, akiknek többsége viszatért a normális életbe. Ha találkozunk, barátságosan köszönnek, tisztelettel tudóan viselkednek, közülük sokan Tibi bácsiznak. Nekem ennyi tőlük elég, sok év után szabadulva nem engem kárhoztatnak a rácsok mögött töltött évekért, hanem magukat.

OLÁH ZOLTÁN

Az ÁFOR-kúttól a bírói pulpitusig

Exterde Tibor 1959-ben érettségizett, de nagyapja nemesi származása miatt hiába jelentkezett a Szegedi József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karára, nem javasolták a továbbtanulásra, nem is vették fel. Előbb öt hónapig vasutas, vonatfékező volt a MÁV-nál, 1960. január 1-jével váltott, az ÁFOR-nál lett segédmunkás. 1961 októbertől 1963-ig sorkatonai szolgálatot teljesített Nyíregyházán. 1964-ben ismét felvételizett, akkor már felvették. Muszáj volt dolgoznia, emiatt a tanulmányait levelező tagozaton kezdte meg, közben az egyik szegedi ÁFOR-kúton benzinkutasként dolgozott. Tanulmányai befejezése után, 1970-ben áthelye-

zéssel került a Szegedi Járásbíróságra, ahol fogalmazónak nevezték ki. Szakvizsgája után, 1973. szeptember 1-jén a Makói Járásbíróságon kezdte meg bírói munkáját. 1976-ban a Szegedi Járásbíróság következett. 1984. július 1-jétől a Csongrád Megyei Bíróságon büntető ügyszakos bíró, két és fél évvel később kinevezték tanácselnöknek. 2000 januárjától másodfokú bíróként, 2003. április 1-jétől a fellebbviteli tanács elnökeként dolgozott. 2003. december 1. óta a Csongrád Megyei Bíróság Büntető Kollégiumának vezetője. Közben, mintegy 15 évig az egész országra kiterjedően büntetés-végrehajtási bírói feladatot is ellátott.

VÁRJUK a humoros, a komoly, a megható, a különleges és a hétköznapi fotókat rövid kiegészítéssel a **06-30/30-30-443** as telefonszámra vagy az **mms@delmagyar.hu** e-mail címre! Kérjük, írja meg nevét és lakhelyét! A legjobbakat megjelentetjük!

06-30/30-30-443

Várjuk kedvenc fotóikat rövid szöveggel! KÜLDJÉK BE és MI KÖZZÉTESSZÜK!

Kedves Olvasó! A megjelenéshez a beküldő egyetértésén kívül a képen látható személy (kiskorunknál a törvényes képviselő) hozzájárulása szükséges.

DÉLMAGYARORSZÁG DÉLVILÁG

A DÉLMAGYARORSZÁG és a DÉLVILÁG kommunikációs partnere a T-Mobile Rt.

T-Mobile Partner

ÜGYVÉDEK MONDJÁK

Bene Zoltán: – Hatalmas tekintélye van a tárgyalóteremben, és ezt mindenféle jogi eszköz nélkül teremtette meg magának.

Krajkó Zoltán: – Az egyik legtekintélyesebb bíró, felülmúlhatatlan, ahogy vezeti a tárgyalást. Azt nem mondom, hogy mindig egyetértünk, de tudom róla, minden esetben korrekt ítéletet hoz.

Rényi Miklós: – Harminc éve tárgyalok nála, Szegeden együtt kezdtük a pályánkat. Amikor megnyitja a tárgyalást, megnyugszom, tudom, hogy korrekt ítélet születik.

Rovó Zoltán: – Nagyon sok Exterde Tibor kellene az országnak!

Szilágyi János: – Azok közé a bírók közé tartozik, akik nemcsak szakmailag nyújtanak maximumot, hanem emberileg is.